

НАГОДА – ПРИГОДА В АНОТАЦІЯХ

Про розрізнення значень цих слів говорено й писано чимало. А тим часом у передмові до одного поважного видання читаємо: *Книжка може стати в нагоді правознавцям*. Чому цей вислів некоректний з погляду сучасної літературної норми?

Адже читачеві рекомендують книжку, яка допоможе, буде корисною, потрібною для нього. Щоб передати такий зміст, літературною українською мовою кажемо: *Книжка стане (буде) в пригоді правознавцям*.

Усталений вислів *стати (бути) в пригоді* семантично пов'язаний із дієсловом *пригодитися*, тобто «виявитися придатним, корисним для кого-, чого-небудь». У Словнику української мови це значення дієслова проілюстроване такими прикладами слововживання: *Не плюй в колодязь: пригодиться води напиться* (Номис). *Хто знає, може, ми один другому на що пригодимось* (Франко).

А яке значення має слово *нагода*? У Словнику труднощів української мови (1989р.) зафіксовано таке тлумачення: «Слушний момент, сприятливі обставини». Наведено приклади відповідного слововживання: *Не пропустити слушної нагоди*. *Шукає нагоди зустрітися*. *Користуватися нагодою*. Можна додати ще й такі висловлювання: *Випала нагода поїхати в цю країну*. *Якщо буде нагода, відвідайте книжкову виставку*. *При нагоді завітайте до нас*. *З нагоди свята відбувся великий концерт*. Іменник *нагода* семантично пов'язаний із дієсловом *нагодитися*, тобто «прийти куди-небудь, з'явитися».

Наприклад: *Нагодилася на цю розмову сусідка*. *Вчасно нагодився товариш і допоміг зробити переклад*.

Щоб не сплутувати значення слів-паронімів *нагода* і *пригода*, варто запам'ятати їхнє усталене вживання з відповідними прийменниками та дієсловами: **ПРИ нагоді** (зробити щось), але **В пригоді** (стати комусь).

Оскільки лексична помилка — нерозрізнення слів-паронімів — часто трапляється саме в анотаціях, звернімо також увагу на синтаксичну сполучуваність слова *анотація*.

Як правильно вживати — *анотація статті*, *анотація на статтю*, *анотація до статті*?

У сучасній мовній практиці поширені всі перелічені варіанти. А втім, зважаючи на значення слова *анотація* — «коротка характеристика змісту книги, статті», очевидно, варто обирати або безприйменниковий варіант *анотація статті*, або варіант із прийменником *до* (*анотація до статті*), мотивований ширшим контекстом, наприклад: *підготувати (подати) до статті коротку анотацію*.

Світлана Єрмоленко